

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

A szeptemberi vendég-jaras.

Debrecen az országos érdeklődés központjában.

Debrecen, szeptember 10.

Akik Debrecen előrehaladását lelkükön viselik, akikre a debreceni egyetem létesítése sem közömbös, mindég örömmel vehetik tudomásul, midőn valamely méltó eseményel kapcsolatosan az országos érdeklődés Debrecen felé fordul.

A szegediek igen jól értik ezt a hangulat csínálást városuk mellett. Azért is vették olyan zokon, midőn Rákosi Viktor a Budapesti Hírlap hasábjain zászlót bontott a debreceni egyetem mellett.

Utóbb is a szegediek kapva-kaptak az alkalmon, hogy a délmagyarországi függetlenségi szövetségek ott tartsák meg a nagygyűléseket. És ha odakint az önálló bankról beszéltek, az is elhíhető, hogy bent bizalmasan a fehérasztal mellett a szegedi egyetemről is esett szó. A megjelent kiválóságok közül a szegedi egyetem eszméjére

is verbuváltak híveket. Bizonyosan nem hagyták kiaknázatlanul az országos katolikus nagygyűlés napjait sem. De, a hangulat csínálásra igen megfelelők ezek az ugynevezett „Pusztaszeri ünnepnapok” is...

Mindamellett a mi esztendőnk sem volt meddő! A székely-kongresszus itt zajlott le. S hahogy az országos katolikus szövetség fogadásával, az országos katolikus nagygyűlés rendezésével a maga katolikus jellegét tüntette fel Szeged város, itt Debrecenben meg a protestáns erők mozgolódására mutathatunk rá. Folyó hó 15, 16 és 17. napjain a tiszai evangélikus egyházkerület tartja meg itt a közgyűlését az egyházkerület előkelőségeinek részvételével, akik között Zelenka Pál püspök, Meskó László államtitkár is jelen lesznek. Jelen-tőséges gyűlésezés lesz ez is! Ha máshol alkalom nem nyílik rá, a fehérasztal mellett, beszélgetések, barátkozások közben kell igyekeznünk híveket szerezni a debreceni egyetemnek! Hittestvéreknél könnyebben népszerűsíthető ez a nagy-eszme! Atértik, mert kell, hogy át-

értsék a kihatását egy Debrecenben létesített egyetemnek.

Másik nevezetes alkalom lesz az országos érdeklődésnek Debrecen iránti felébresztésére, az itten, szept. hó végén megtartandó közgyűlése az Országos Református Lelkész Szövetségnek! A vélemények megoszolhatnak e szövetkezés felől. Egy azonban bizonyos, hogy a Szövetség erőt képvisel kifelé is! Bizonyos, hogy helyes irányban, a böles mérséklet határai között vezetve — a jövőben olyan tényező lehet, melylyel számolni kell még a kormányzó hatalomnak is! Azért ez a szövetség már jellegénél fogva is nyíltan, bátran, határozottan szót emelhet, állást foglalhat a debreceni egyetem létesítése mellett.

Mivel pedig sok választókerületben a hazafias református papok a vezetői a választópolgároknak is, az ilyen állásfoglalás kihatna a parlamentben bentülő képviselők tájékoztatására is...

Mi azért örömmel fogadjuk a hozzáink bizalommal érkezőket. Mert jelentőségek van az olyan eseményeknek, melyek az országos ér-

FEKETE URI FEHÉRNEMŰI A LEGTARTÓSABBAK.

A szülői házról.

Az én jó szüleim kicsinyke hajléka
Kedvesebb a templomoknál nekem.
Valami szent áhitatot érzek,
Ha e laknak küszöbét átlépek.

A lakásuk nem diszes, nem cifra,
Mégis, mégis olyan kedves fészek,
Érzem bár a sors mostohaságát,
Elmulik az, ha ide betérek.

Én Istenem, mindnyájunknak atyja!
Szeretnek örök Istene,
Ragyogjon e kis hajlékra is már
A boldogság fényes, szép ege.

Kalászy Zsóka.

A falusi életből.

Irta: Móricz Pál.

Aron Kovács.

A szentmihályi utszélén, az árok mellett terpeszkedett a nádfedeles vályogház.

Körülkerítésre sem érdemesítették. Nem volt itt mit oltalmazni. Az itt lakos szegényembernek elég gondot okozott családjának a fentartása is. Áron mester, a zsidókovács gazdálkodott ebben a szelvéstépte fedelű urasági zsellérházban.

Kitűnő szál ember volt ez az Áron kovács. A Szent Irás lapjain olvashatunk ilyen szál emberekről. Amaz időben növekedtek ilyen szálás emberek, midőn a zsidók még maguk szántogatták az igéret földjét.

Áron mester domboru mellén feszült a bőrkötő. Hónaljig gyűrűt ingujjas, koromfűtös, duzmadt karjával, harapófó-gó-kemény markával játszva forgatta az öreg pörölyt. A tuskón lapult a tüzesvas, midőn Áron mester oldalba vágta a hőtől zizergő vasat. A kevély tüzes vas csak úgy köpködte az ezernyi szikrát...

... Az ilyen munka áldott munka. A szálfá ember homlokáról harmatozó verejték, mint drága gyöngyszem pergendezett a nyiszorgó tüzes vasra. Megszentelte a vasat. Szentséggé avatta a munkát...

Csattogott pöröly. Szikrázott az izzó vas. Áron mesternek, nagyszakállas Áron mesternek embernyi legényfia, a barna-piros arcú Dávid, Manassé, meg Ruben régi-régi keleti

melódiákat dudoltak. Szikrázott az izzó vas...

Lovakat vittünk vasaltatni a kovácsműhelyhez. — Apró gyermek voltam még akkor.

Áron kovács nevetve emelt le a ló hátáról.

— Mi akar lenni az urfieska?

— Huszárkapitány! — feleltem büszkén a nagy eszmás úrnak. És addig sündörködtem körülötte, kemény markával megsimította fejemet.

— Jól van, no! Hát csak fujtassa...

Lábam nyomintására, a körtefa ráma közé szorított kormos ráneu „fuvó” süvítő fuvására csapdostak, szállidostak a lángok a parazsos kohóból!... Mintha csak tüzes szárnyu tündérek repdestek volna ki a koromvárból?

— Urfieskám, lassabban! Áron mester barátságosan bölintott felém... Addig illette, forgatta pörölye alatt a szikrázó vasat, míg nem patkóvá görbült az esetlen vasdarab...

Dávid, Manassé, meg Ruben régi, régi keleti melódiákat dudoltak. Szikrázott az izzó vas. Csattogott a pöröly. Nyihogtak, vihogtak a lovak, édes atyám ragyogó szörű erdélyivör nemes lovai.

Jövő hét folyamán nyílik meg az Első Debreczeni Görczükorka-gyár R.-T.
városi raktára a TISZA-PALOTÁBAN.

deklódést Debrecenre terelik! Amely események kapcsán alkalmunk nyílik barátokat szerezni a mi még ma nap is sokaktól félreismeret, méltatlanul elrágalmazott ősmagyar városunknak.

A politika hírei.

A holnapi minisztertanács. — Lukács László szerepe. — Szocialisták és az aradi szoborleleplezés.

Ma, szombaton délelőtt féltizenegy órakor ül össze a kéthónapos nyári szünet után az első minisztertanács, amelytől — mint azt már jeleztük — igen nagyjelentőségű határozatokat vár a politikai világ. Ez a minisztertanács fog tudvalevőleg véglegesen dönteni a fölött, hogy a kormány nevében milyen előterjesztéseket tegyen Wekerle Sándor miniszterelnök jövő heti audienciáján a királynak és hogy a kormány tagjai, mint a többségi pártok vezetői, milyen kibontakozási tervnek igyekezzenek megszerezni pártjaikat.

Lukács László, a jégre tett homo regius, aki tegnap délután visszaérkezett Budapestre, úgy nyilatkozott, hogy nincs tudomása arról, hogy e hónap tizenhetedikére meghívót kapna a királyhoz. A válság megoldására elsősorban a mostani kabinet hivatott és ő csak végső szükség esetén kerülhet ismét előtérbe. Ezzel a kijelentéssel ellentétben a politikai világban ma az a hír terjedt el, hogy Lukács Lászlót már hétfőn, tehát még Wekerle Sándor keddi audienciája előtt fogadni fogja a király. — Ez a hír azonban eddig nem nyert megerősítést.

Az aradi szociáldemokrata párt tegnap ülést tartott, amelyen a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén való részvételtől, valamint az ugyanazon tartandó függetlenségi pártszervezkedésel szemben való állásfoglalásukról tanácskoztak. Varga Ferenc titkar javaslatára határozati javaslatot hoztak, amelyben kimondták, hogy szeptember 19-én az aradmegyei párt összes szociáldemokrata tagjai Aradra jönnék és népgyűlést tartanak, amelynek szónoka Bokányi Dezső lesz. A szoborleleplezésen tömegesen részt vesznek és az ott elhangzó szónoklatokat a legna-

Motóla mulatozósai.

Motóla szomszéd zömök, kövér emberke volt. Telen-nyáron báránybőr kucsmával oltalmazta fejét. A tokaji hegy felől fűtörésző zord szél bele-belekapaszkodott lógós fülincsébe. Apó fekete szemé vidáman hunyorgott szőrös arcából. Inkább piszés, mint kányaorru volt Motóla. Kenetlen esizmája sarkát félregacsolta. Horpatag eszmaszárából fityegett a eszmaahuzó füle. Azért nevezték Motólának, mert hányta-vetette kezét-lábát, mint a motólakerék.

Motóla szomszéd boltjában minden szükségletét raktáron találta a kisigényű hajdu. Motóla szomszéd a menyecskenek buzárt, kukoricáért is szívesen szolgált portékával.

Hát még a pipára kapadozó kamaszok! ... Ezeknek a fickóknak volt igazán kedves barátjuk Motóla.

— Tudja Petike? .. Mindegy nekem a tojás is! Es az „anyámasszony” kezés tyukocskái alól kikerített tojásokot olyan selem bójtos, szagos meggyfaszáru, piros „cifra pipával” kedveskedett Petikének, hogy az öreg görög Popovits boltos még igaz pénzért sem árult ilyen pipát.

Amde azért, Motóla szomszéd mégsem

gyobb esendben hallgatják meg, míg azok a kegyelet adóját róják le Kossuth Lajos iránt, vagy történelmi reminiscenciákat elevenítenek fel. Ha azonban a szónokok akár direkt, akár indirekt a napi politikai kérdéseit hozzák összefüggésbe Kossuth Lajos ünneplésével, akkor bárki legyen is a szónok, hangos kifejezést adnak véleményüknek.

Megyei közgyűlés előtt.

Az állandó választmány ülése.

A hajdu községek közügyei. — Tiszai hajózási társaság. — A vármegye hozzájárulása.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 27-én tartja meg rendes őszi közgyűlését. A tárgysorozatba felveendő ügyek elkészítése miatt ma délelőtt az állandó választmány tartott ülést Weszprémy Zoltán főispán elnöklele alatt.

Jelen voltak az ülésen: Kovács Gyula alispán, dr. Czeglédy Mihály, Péntes Sándor, Pákozdy Sándor, Davidházy Sándor, dr. Nábráczky Béla, Eressey Gyula, Budaházy Olón, Davidházy János.

Az ülés megnyitása után Pákozdy Sándor főjegyző terjesztette elő Hajdudorog község határozatát, mely szerint új iktatói állást szervezett. Az állandó választmány javasolja a határozat jóváhagyását.

Hajdúszovát község új szervezeti szabályrendeletet alkotott. A szabályzat ellen a belügyminiszternek több rendbeli kifogása van, amelyek újból való tárgyalása miatt viszaküldte a vármegyéhez az összes iratokat.

A nyugdíjválasztmány Sepsy Dezső volt árvaszéki ülnök özvegyének 1653 korona nyugdíját javasol megszavazni. Az állandó választmány ehhez hozzájárul.

Wollár Károly hajdúhadházi állatorvos egy vesztett állat boncolása alkalmával inficiálta magát. Nehogy a baj esetleg halálát okozza, a Pasteur-intézetben kezelte magát. 187 korona költsége volt, amelynek fedezését kérte a m. kir. földmívelési minisztertől.

A miniszter leirt a vármegyéhez, hogy az összeget az állategészségügyi alapok terhére utalja ki.

Ezután az állandó választmány Kovács Gyula alispán nagyfontosságú és horderővel bíró előterjesztésével foglalkozott. Arról van szó ugyanis, hogy a tiszamenti vármegyék hajózási társaságot akarnak létesíteni. A kez-

deményező lépést Jásznagykunszolnok vármegye tette s az összehívott értekezleten egyhangulag elhatározta, hogy 350 ezer korona alaptőkével hajózási vállalatot alapít. Az értekezleten jelen volt Kovács Gyula alispán is, aki kilátásba helyezte, hogy Hajdúvármegye törvényhatósága 15 ezer koronával belép a társaságba.

A Tisza Hajdúvármegyeét érinti Csegénél s így fontos érdek, hogy a hajózás által a part mentén intenzívebb közlekedésünk legyen. Az állandó választmány eddig nem foglalkozott az előterjesztéssel, mert Latinovics Mihály főmérnök véleményét is óhajtja hallani.

Az ügyet a legközelebbi ülésen tárgyalják.

Az állandó választmány ezután Szoboszló város az új elemi iskolák építése ügyében az állammal kötött szerződését tárgyalta.

Majd kisebb ügyek elintézésével az ülés végét ért.

EGYHAZ, ISKOLA.

Főiskolai választási mozgalmak.

A főiskolai ifjuság körében a választási mozgalmak teljes hévvel folynak. — Eddig főképen a könyvtáros jelöltek mellett fejtek ki nagy korteskedést, de már a jogász elnökségre is megtörténtek a jelölések s itt is két jelölt áll egymással szemben: Dósa István és Bagdi János. Mindkettő mellett erősen szervezkednek. — Dósa hívei kék, Bagdi-é fehér tollal tüntetnek jelöltjük mellett. Úgy látszik mindkét párt erősen tartja magát és így előre nem látható, hogy melyik fog győzni. A könyvtáros választás körül azonban már egy szólván teljesen kialakultak a pártok s amint a jelekből kivehetni a Debreczeni párt többségben van a Takács párttal szemben, mely azonban szintén bizik a győzelemben. — Különben a debreceni párt ma szombaton este 8 órakor tartja értekezletét a Bika kis éttermében. — Ugyancsak ma fél 9 órakor tartja a Dósa-párt is értekezletét a Bika 36-os szobájában.

Gyűlés a Homokkertben. Ezennel felkértenek a Homokkert, valamint a Homokkertben tul levő külsőségi telepek református vallású lakossai, hogy a hatodik új ref. templom ügyében szeptember 12-én azaz vasárnap délután a Homokkert II. ik járási csöszháznál tartandó gyűlésen megjelenni szíveskedjenek. A gyűlés rendezősége.

A debreceni honvédszázárezred löversenye

Futtatás Derecskén.

Diszes ünnepség folyt le Derecskén két vármegye előkelő közönségének igen élénk részvétele mellett. A debreceni 2-ik honvédszázárezred löversenyt rendezett szerdán odakinn a friss őszi gyepen és ez a pompásan sikerült turf-esemény óriási érdeklődés közepette olyan izgalmas hangulatban folyt le, hogy a fővárosi futtatásoknak is becsületére vált volna.

A löverseny rendezése és az előkelő vendégsereg fogadása körül Fráter Barna főszolgabíró buzgólkodott s az ő fáradozásának köszönhető, hogy a löverseny és az azt követő bankett, valamint a bál oly pompásan sikerült.

A talpraesett mulatságra a nagyváradi és debreceni uri társaságok javarésze kiutazott Derecskére. A tribünt szebbnél-szebb asszonyok és leányok töltötték meg, csupa hálás nézői a szép és izgalmas mérkőzéseknek.

cifra pipával, egyéb más finom portékával, micsoda nyirágseprők! — hanem hejhujás, hangos mulatozásaival örökítette nevét. Mert midőn például „purim” következett, a kóser pálinkát, kóser boroस्कát sem vetette meg Motóla szomszéd. Sőt cigányt is parancsolt az udvarára. Muzsikus Tuskó Béni, pikulás Körté Ádám voltak a kedves cigányai.

Ádám, mintha csak kását fujt volna, duzzadt pofával visittatta pikuláját. — Béni ódondivatu „marsot” hangoit.

— Ujuju! Jujuju! Süvegét fülére csapta. Sarkig érő, kigombolt kabátját szélnek engedte Motóla. Toporgós táncleptekkel indult Simon zsidóékhoz és a többi felebarátjához, kedves komájához szomszédolni.

Tuskó Béni hegedűjén reszketett a hur. Ádám tele tüdőből repedezettte rikoltós pikuláját.

Motóla ur utcahosszant táncolt, tapsolt. A rátarti hajduk megállottak nézésére. A vastag hajdubajusz alól jóízűen mosolyogtak. Kedvesen mosolyogták a mókás táncot. Szélszárnyra bocsátott kabátu Motóla szomszéd hejhujás vig hányavetiségét.

Menyasszonyi ékszerek

==== pazar választékban, legolcsóbban ====
Löfkovits Arthur és Társa
 czégnél, DEBRECZEN, Piac-utca 38.

A verseny bírái Czító Károly alezredes, Horváth Lajos és Csécsi Nagy Imre őrnagyok, Hummel Árpád, Sárosy László és Rozinszky Gyula századosok, Ujfalussy Gábor, báró Kemény Elemér főhadnagyok, gróf d'Orsay Ede és Pintér István hadnagyok voltak.

Az első mérkőzést 4000 méteres pályán, századonként egy első és egy második évfolyambeli huszár — összesen hat századból — vörös, fehér, zöld, sárga, világoskék és sötétkék dresszben futották le. A vadászverseny díját az első század vitte el.

A tisztek díjgratája élénk és izgalmas mérkőzést hozott. Az első tiszteletdíjat Kaeskovics Dezső főhadnagy „Hurka” nevű lova nyerte el. Másodiknak Sárosy László százados „Normandir”-ja, harmadiknak Szabó Lajos hadnagy „Pagát”-ja érkezett be.

Nagy érdeklődés kísérte a tisztek 4000 méteres vadászversenyét. Hatalmas tetszészaj mellett Hummel Árpád százados „Fecske”-je elsőnek, Polster Gyula száz. „Petyi”-je másodiknak, Szinay István hadn. „Ne siess”-e harmadiknak ért be. Negyedik lett Rigó Balázs hadapród.

Az altisztek vadászversenyén hat századból két-két altiszt vett részt.

Utóljára a hölgyek díjért szálltak nyeregbe a tiszt urak. Feszült figyelem kíséretében futották be a 4200 méteres akadályversenyt. Meglepi fordulatok és igen szép küzdelem után Ujfalussy Gábor főhadnagy lovagolt be elsőnek. — A második győztes Szunyogh Albert főhadnagy „Miss Hillá”-ja, harmadik Streicher Lajos hadn. „Ramsli”-ja, negyedik győztes Pintér István hadnagy lova volt.

Verseny után Fráter Barna főszolgabíró látta vendégül a megjelent előkelő közönséget. Lakoma után tánc volt, mely a késő éjszakai órákig tartott. — A közönség nagy része ma érkezett vissza a derecskei versenyekről egy kedves multság emlékével.

Terjed a tifusz.

Tifuszban elhalt tanító.

Bezárt iskola.

Napról-napra a tifusznak mind veszedelmesebb jelenségei mutatkoznak a városban. Most már sokkal nagyobb veszedelemmel állunk szemben, mint szörványos megbetegedésekkel és igazán erélyes óvintézkedésekre van szükség, hogy a járvány kifejlődése megakadályozható legyen.

El nem tagadható szomorú valóság, hogy a város keleti része fertőzve van. Az eddigi tifusz halálesetek és megbetegedések legnagyobb részben a város keleti részében történtek. Itt csaknem minden napra esik két harám megbetegedés. A mind sürűebben előforduló tifuszos halálesetek számát ma pedig már igazán megdöbbentő eset szaporította.

Nagy Károly a Csapó-utca 46. szám alatt lévő református elemi iskola igazgatótanítója ma reggel tifuszban, illetve hasihagymázban alig néhány napi betegség után ma reggel meghalt. Amellett, hogy a jeles tanító elhunyt mindenféle mély sajnálatot keltett, az ő halálát egy veszedelmesebb körülmény veszi körül.

Ez pedig az, hogy a tifusz iskolából szedte áldozatát. Nehogy ez a körülmény veszedelmet idézzen elő, a város hatósága megtett minden legmesszebb menő intézkedést. Dr. Vargha Elemér, ki most a tiszti

főorvost helyettesíti, azonnal jelentette a halálesetet Kovács József polgármesternek, ki nyomban elrendelte a Csapó-utcai elemi iskola bezárását.

Az iskola szeptember 16-ig marad zárva. Megnyugtató, hogy az iskola növendékei között még nem lépett fel a tifusz.

E sorok kapesán ismételtén figyelmeztetnünk kell a közönséget, hogy a város minden lakosa, a közegészség ügy érdekében a maga részéről is tegyen meg minden lehető. Aggodalomra még szerencsére nincs ok, de azért a fenyegető járványt csak úgy hárihatjuk el, ha mindenki maga körül a legnagyobb mértékben vigyáz a tisztaságra. Ezt tartsa mindenki szem előtt!

Róth Albert bűnügye.

Szenzációk a tárgyaláson.

— Távirati tudósítás. —

Nyiregyháza, szeptember 10.

A nyiregyházi törvényszék esküdtbíró-sága ma délelőtt folytatta a felesége meggyilkolásával vádolt Róth Albert bűnpörének a tárgyalását. A törvényszék a tegnapi félbeszakított tanúkihallgatásokat folytatta, amelyből az derült ki, hogy Róth Albert rosszul bánt a feleségével.

A mai tárgyalás során Grósz Hugó volt az első tanu. Azt vallotta, hogy Roth nagyon durva bánásmódban részesítette feleségét kezdettől fogva, sőt egyszer fegyvert is fogott rá. Arról nem tud, hogy az asszony nagy beteg lett volna. Több ízben felkeresett ugyan budapesti orvostanárokat, de ezek nem konstatáltak valami nagyobb bajt és csupán diétát rendeltek az asszonynak.

Róthné elbeszéléséből tudja, hogy csak a férje erőszakos rábeszélésére írta alá az új házassági szerződést. Felemlíti, de ezt különösen tartja, hogy Rothné halála előtt néhány nappal leveleiben azt írta, hogy nagyon boldog.

Grósz Hugóné szintén azt vallja, hogy Roth Albertné házasságában boldogtalan volt és ennek dacára utolsó hetekben írott levelei boldogságtól áradoztak.

Bárány Samu volt a következő tanu, aki szenzációs, Róthra nézve terhelő vallomást tett.

Már a temetés napján gyanakodott és interveniált a körorvosnál, hogy a holttestet fel kellene boncolni. A körorvos azonban az ő kérelmét visszautasította. A temetés után Rothtal együtt tértek haza és látta, hogy utközben Roth többször kajánul mosolygott. Radics, a körorvos neki később orvosi diplomájára és becsületére fogadta, hogy Rothné természetes halállal mult ki. Radicsnak a onban nincs is diplomája, egy be nem végzett orvosnövendék, kinek a miniszter csak azért adta meg orvosi gyakorlatának folytatására az engedélyt, mert arra a körorvosi állásra, melyet elfoglalt évekig, nem akadt más pályázó.

Bárány Sámuelné szerint Roth Albertné egyszer volt egy budapesti orvosnál, ki azt ajánlotta az asszonynak, hogy menjen Marienbadba. Rothné azonban nem mehetett, mert az ura nem adott neki utiköltséget. — Rothné gyűlölte az urát s csak azért nem vált el tőle, mert Roth semmi szin alatt nem akarta kiadni hozományát.

Déliután folyamán több tanu jelentékelenebb vallomást tett.

A tárgyalás folytatását az elnök holnapra halasztotta.

Itélethozatalra csak szombaton kerül a sor.

Közlemények a koleráról.

Írta: dr. Burger Péter.

— Befejező közlemény. —

Mikor ismertté vált, hogy az egészséges gyomor sava tönkreteszi a kolerabacillust, laikusok, kuruzsolók nyakra-főre ajánlani kezdték, hogy védelmi célból igyanak az emberek sósavval megsavanyított vizet.

Nem találom elég kemény szavakat e balga és lehetetlen ajánlatok korlátozására, mert minden szükségszerűség és elővigyázat nélkül sósavval élni veszedelem. — Az ép, egészséges gyomrot ez okvetlenül tönkreteszi, beteg gyomornál is csak egyrésze az, mely gyomorsav hiányában szenved, hol orvosi rendeletre helyénvaló lehet az; de a túlnyomó résznek éppen gyomorsav túltengés a baja, tehát itt a sósav csak olaj a tűzre.

Ha tehát valakinek nincs rendben a gyomra, keressen fel értelmes orvost és fogadja meg annak tanácsát.

A helyes egyéni védekezésnek természetesen keretbe tartozik egyébiránt az is, hogy koleraveszedelem idején ne hagyja senki figyelmen kívül a legesekélyebb rosszulétet sem és a szervezet működésében nyilvánuló még oly csekély rendellenesség-nél, különösen ha az a gyomor és bél működése terén észlelhető, az orvosi tanács kikérendő.

Végül még a szervezet ellentálló képességét korlátozó kifáradás, kimerülésről szólva, ajánlanom kell a munkában, szórakozás- és élvezetekben is a mértékletességet; amivel aztán nagyjából tömören elmondottam mindazt, amit az egyes ember maga védelmére megtehet és ha megteszi, meglehetősen biztonsággal meg is védelmezheti magát.

Minden más feladatai a védekezésnek a hatóságokra hármlanak, melyeknek az állam kulturális fejlettségéhez mérten e feladatuk magaslatán kell állaniuk. Az állam hatalomra ez irányban nekünk nem lehet panaszunk, midőn oly fenkölt gondolkozásu a hygienia tanítását, és a közegészség egyébb kívánalmait szíven viselő nagytudásu államferfi vezeti országunk belügyeit. Az ő vezetésével jó közigazgatás mellett az egészségügyet szolgáló, lelkiismeretes, odaadó orvosi és tisztviselői karral a siker reményében vehetik fel a harcot e félelmetes betegséggel.

Ma már letettek arról a közlekedési eszközeink mai fejlettsége mellett e nyugsgó ember áradatban ki is gondolna arra, hogy a határok elzárásával meg lehetne akadályozni a kolera behurcolását?

Nem is fektetik ma már erre a fősulyt a védekezésben, hanem inkább arra, hogy lehetőleg jókká tegyék a közegészségi viszonyokat általában.

Ez azonban nem sikerülhet ott, ahol évtizedeken át hanyagolva, a tizenkettedik órában hebehurgya módra kell kapkodni. Ahol nem gondoskodtak nyugalmas időkben arról, hogy a szennyvizeket jó öblíthető csatorna hálózaton elvezetve, a talaj szennykivácsolásának elejét vegyék, ahol idejében nem gondoskodtak a lakosságnak jó ivóvízzel való ellátásáról, vízvezetékéről: ott bizony nem lesz sikere sem a quarantain-nak, sem az elkülönítésnek, még csak a hatósági fertőtlenítésnek sem, ha nem tisztán kizárólag az önvédelemre szorul a nép.

Ne csodálkozzunk hát azon ha ma is oly hevesen pusztít e kór Oroszországban, ahol a hatóságok rettenetesen hanyagok és ahol ki sem törődik a nép egészségével, sőt mi több, börtönbe vetik azt, aki ez igazságokat haugoztatni meri!

Csak e napokban olvastam egy szaklapban, hogy ott Stbankow nevű drt, aki könyvet írt arról, miként kell a kolera és egyébb járványok ellen védekezni, letartóztatták, művét pedig elkopozták, mert az

orosz hatóságról nem éppen kellemesen hangzó igazságokat írt le.

Nálunk ettől ugyan nem kell tartanunk, mert országos belügyi kormányunkról ilyen-fajta kellemetlenségeket a legmesszebb menő roszakarattal sem írhatunk, de már a helyi pottentunoktól ha más nem, a mellőzés kijár annak, aki a mi, valljuk be siralmas helyi állapotainkat e téren bolygítani meri, de ezzel én nem törődöm.

Múltán nekem ebből már eddig is több jutott, mint bárki másnak ez alkalommal leteszek arról az élvezetről és csak arra kérem t. olvasóimot, ahol és amennyiben csak lehetik kérjék, követeljék, sürgessék a vízvezeték és csatornázást haladéktalan kiépítését, mert nem is szeretném ha teljes tudatával biznának e két irányban elszomorító állapotáról városunknak. Vége.

Ingyen kapja lapunk minden előfizetője a

„Debreceni Képes Kalendárium”

Debrecen és Hajdu megye leggondosabb címtárát tartalmazó, diszesen bekötött képes nagy naptárt. o

UJDONSÁGOK.

Rendőri sajtóiroda Debrecenben.

Érdekes és helyén való eszmét vetett fel Végh Gyula rendőrfőkapitány. Rendőri sajtóiroda felállítására iránt tett lépéseket a főkapitány.

A rendőri sajtóiroda célja a hírszolgálat tökéletesebbé és megbízhatóbbá tétele, mely elé a mai viszonyok között sok akadály gördül. A sajtóiroda eszméjét minden nagyobb vidéki városban, mint Nagyváradon, Kassán, Aradon, Szegeden már megvalósították. Indokolt tehát, hogy Debrecenben is bevezessék ezt az újítást.

A rendőri sajtóiroda révén a rendőri hírszolgálat pontosabb és hűbb lesz. Bár az újságírók munkáját nem sokkal könnyíti meg, mégis főleg a közönség érdeke, hogy a sajtóiroda felállítsák Debrecenben. A sajtóiroda segédletével „szenzáció” kedvéért valótlán és esetleg ártatlan embereket meghureoló hírek nem kerülhetnek be a sajtóba. Ettől ugyan a debreceni lapok eddig is fölötte tartózkodnak, de azért bizonyos, hogy ennek az újításnak sem a lapok, sem a közönség nem vallja kárát.

A rendőri sajtóiroda megszünteti azt az anomáliát, mellyel eddig a hírszolgálat járt. A rendőri tudósításokat eddig kénytelenek voltak referáló rendőrfogalmazóktól, nyomozó közlegektől beszerezni a híreket, ami bizony sokszor zavarólag hatott a rendőrség embereinek munkájára.

A rendőri sajtóiroda dolgában hétfőn lesz az előkészítő értekezlet, melyre a főkapitány meghívta az érdekelteket.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Ma tizenegy esztendeje, hogy Erzsébet királynét megölte egy anarkista. Gyászlobogók hirdetik ezt a szomorú évfordulót és a templomokban istentiszteletek kíséretében emlékeznek a megdöbbentő nagy-szönyorra. — A hivatalos lap többek között így emlékezik meg az évfordulóról:

„Ambár régóta a múlté: az érte megújuló gyász a jövőendő idők nagy távlatára is kiterjed. S rajtuk, mint az édesanyánkat sirathatjuk; minthogy az vala ő a magyar nemzetnek, szinte példátlanul. Hozzánk tartozása megprezentelődött. Ezt immár hagyományaink közé soroztuk s kegyeletünkkel ápolgatjuk.”

Mulandó részével nem kerülhet bár el az enyészetet; de szellemi lényének a közelségét folyvást úgy érezzük, mint állandó és örök védelmünket.”

„Halála évfordulóján meghatva gondolkunk rá, hogy mennyire a miénk volt.”

— **Személyi hírek.** Csanak János, városunk III. kerületének országgyűlési képviselője ma nyaralásából hazaérkezett, Bártfafürdőről. — Szabó Kálmán városi tanácsnok szabadságáról hazaérkezett s átvette hivatala vezetését.

— **Kinevezések.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Pogány Armin máv. főmérnököt, a debreceni köztörvényhatósági bizottság érdemes tagját, a gőzgépkészítő és gőzkazánfűtők bizottságának rendes tagjává; Fennesz József szakiskolai tanárt a debreceni vizsgálóbizottság póttagjává nevezte ki. Az igazságügyminiszter dr. Boér Jenő nyiregyháza joggyakornokot a zentai járásbíróhoz, Jeney Gábor debreceni törvényszéki joggyakornokot a máramarosszigeti törvényszékhez jegyzökké nevezte ki.

— **Bakonyi Samu Aradon.** Az aradi Kossuth Lajos szobor leleplezése iránt, a mely f. hó 19-én történik meg, országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Justh Gyula képviselőházi elnök a képviselők nagy küldöttségét vezeti a kegyelet és hazafias hódoló ünnepélyre. Az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepén Bakonyi Samu dr. a debreceni II-ik választókerület szeretett, kiváló képviselője is részt fog venni, így tehát városunk is képviselve lesz az ünnepen.

— **A virilis névjegyzék.** Az igazoló állandó választmány ma délutáni ülésén folytatta a közszemlére kitett ideiglenes névjegyzék ellen beadott felszólamlások tárgyalását. A bizottság tagjai közül dr. Ujfalussy József elnöke alatt dr. Nagy Lajos, Török Péter, Kardos László és dr. Tóth Emil voltak jelen. Ma a következőknek adóját számlították be kétszeresen a megfelelő adatok alapján: Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész, Kaszanyitzky Andor kamarai beltag, Muraközy László gyógyszerész, Zimmermann Gy. főreáliskolai tanár, dr. Leitner Adolf orvos, dr. Kenézy Gyula orvos, Komlóssy Arthur ügyvéd, dr. Bruckner Ernő orvos, Fürst Odón kamarai beltag, Falk Lajos kamarai alelnök, dr. Tüdös János ügyvéd, Zádor Lajos kamarai beltag és Szalay József bíró. A választmány a további felszólalásokat figyelembe nem veszi s holnapi ülésén a jegyzéket véglegesen összeállítja.

— **A gázgyári igazgató balesete.** Csaknem végzetes kimenetelű baleset érte ma reggel Debreczeni Jenő gázgyári igazgatót. A világítási vállalat igazgatója a telepen folyó gázgyárkibővítési munkálatokat szemlélte meg. Egy épület állványon nézte a kőművesek munkáját, amikor hirtelen megcsuszott s lezuhant a magasságból. Debreczeni Jenő esése folytán a válperecét ficamította ki. A megsérült igazgatót azonnal lakására szállították, majd elhívták hozzá dr. Csakó Zsigmond orvost, aki kezelés alá vette. Sérülései jelentékenyek, de szerencsére nem veszélyesek. Mindazonáltal Debreczeni Jenő néhány napig kénytelen az ágyat őrizni. A baleset híre gyorsan terjedt el a városban s mindenütt igazi sajnálkozást keltett.

— **A hajduvármegyei függetlenségi és 48-as párt választmánya 1909 szeptember 19-én reggeli 9 órakor Debrecenben, a Royal földszinti éttermében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagok ez uton hívatnak meg. — Tárgy: Vármegyei és politikai ügyekről tanácskozás. A nagyfontosságú tárgyakra tekintettel okvetlen kérem szíves megjelenésüket. Hajduhádbáz, 1909 szeptember 3-án. Veszprémy István, pártelnök.**

— **Késik a színház bebutorozása.** A színházi butorzat átalakításával a városi tanács tudvalevőleg a Thonet Testvérek céget bízta meg. A cégnek az új butorzatot a színházi szezon megkezdődöttére be kellett volna rendezni. A cég most haladékat kért a szállításra nézve. A tanács a haladékat meg-

adta november elsejéig, amikor a cég a butorok szállítását köteles eszközölni.

— **Pályázatok ösztöndijakra.** A koronázási emlékalapítvány két hatszáz koronás és az ugynevezett Meszena-alapítvány két háromszáz koronás alapítvány ösztöndijaival foglalkozott ma a városi tanács. — A koronázási alapítvány művészeti ösztöndiját ifj. Kovács János, az iparművészeti ösztöndíjat pedig Csongor Sándor kapta. A Meszena-ösztöndijakra tizenhat kérvény érkezett be. — A tanács a pályázók közül nem választott, hanem a pályázók névsorával megkereste az ipartestületet véleményadás végett s csak ennek beérkezése után fogja az ösztöndíjakat odaitélni.

— **Az utszérlől.** A debreceni cigányok muzsikáját manap már országszerte dicsérik.

A tiszadobi Andrassy-emlékmű ünnepélyen is (az ország előkelőségeinek, több mint hét vármegye küldötteinek fényes gyülekezete előtt!) debreceni cigánybanda muzsikája derítette fel, lelkesítette gyújtóbb kedvre az urakat.

Máskülömben kint a párás Tiszaparton, a csepergő esőtől pacskolt sátorok alatt aligha lett volna olyan magyaros a jókedv.

A debreceni cigányok dobi muzsikálásának még egyéb háttere is van.

Szép diadal és elismerés az a debreceni muzsikusokra, midőn a rozsmezőktől szőke Szaboles olyan fényes ünnepélyére is Debrecenből hívnak muzsikásokat, aminő a dobi Andrassy-ünnep is volt...

Nagy diadal ez! Mert, hisz' Szabolesnak magának is megvan a híres, elkényeztetett bandája Bencei Gyula vezetésével.

Az aradi Kossuth-szobrot is e hónapban leplezik le. Ezeket a több napos ünnepéseken is debreceni cigánybanda muzsikálgatja a Kossuth Lajos nótáját.

Rácz Károly primást és zenekarát érte a kitüntetés, hogy hegedülhetnek az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén.

A másik derék primás, Magyar Imre meg csak a napokban érkezett haza kitűnő zenekarával. A Tisza-család becézgetett zenekara a Balaton partján, a siófoki fürdőben aratta a legszebb sikereket.

Még ki sem pihenhetette magát a derék primás és jeles zenekara, máris alkalmok nyílt a dicsőséget, hirt szerző szereplésre. Hajduböszörmény városban e hónap közepén ünneplik a Báthory Gábor fejedelem emlék-ünnepét. Nagy dísszel. Nagy lelkesedéssel! Ugy tudjuk, hogy a Hajduság ezen jelentős ünnepén meg Magyar Imréről fogják játszani a „kuruc kesergőket”.

A nótás böszörményi hajduk sohasem fogják elfelejteni ezt a gyönyörű muzsikát.

Még egyet említek fel a debreceni cigány muzsika népszerűségének jellemzésére. Egyik előkelő fővárosi lap szerkesztőségében írókkal, újságírókkal beszélgettem a minapék.

— Ugy! Debrecen?! szinte kórusban mondták az urak! De, már közelebb leme-gyünk Debrecenbe és hallgatunk egyszer igazi, gyönyörű magyar muzsikát.

— **A vasárnapi Bocskay verseny.** A Debreceni Torna-Egyesület vasárnap délutáni atletikai viadala iránt, amely a nagyerdei sporttéren fog lefolyni, rendkívül lázas érdek-

lódés nyilvánult meg az egész ország sport emberei között. E versenyre, amelyen kiosztásra kerül a József főherceg, a Boeskey vándordíj, mely utóbbit Löfkovits Arthur ékszerész alapította az egyesület fennállásának 40-ik, tagságának pedig 25. évfordulója alkalmából, az ország legkiválóbb athletái neveztek be s a Debreceni Tornaegyesület is a legjelesebb erővel vesz részt a versenyen. — Ugyancsak nagyobb érdeklődésre tarthat számot a kultuszminiszter vándordíjért folyó athlétikai viadal is, amelyet két fővárosi egyesület véd. A felsoroltakon kívül még számos tiszteletdíj és érem jutalom lesz kiosztva. Ezek a Löfkovits Arthur és társa cég kirakatában szemlélhetők meg. — A verseny kezdete délután pont nyolc órákor.

— **Bonyodalom a debreceni huszárok körül.** A nagyváradi lapokban olvassuk: Nagyvárada város legutóbb, amikor a debreceni huszárok itt tartózkodtak, egy csomó huszárt elhelyezett a kaszárnyák környékén levő utcákban. Az elszállásolást két új rendőr végezte, akik tudatlanságból, járatlanságból négy-öt koronát ígértek a szállásadó asszonyoknak, holott az elszállásolást ért esténként csak harmincöt fillér jár az előírás szerint. Amikor a debreceni huszárok eltávoztak a városból, a szállásadó asszonyok várták a négy-öt koronát, de eredmény nélkül. Küldöttségbe verődtek tehát és körülbelül negyvenfelmentek tegnap a katonai ügyosztályhoz és követelték a pénzüket. — Báthory fogalmazó aztán fölvilágosította az asszonyokat, hogy nagy tévedés van a dolog körül, mert nem négy korona jár esténként, hanem csak harmincöt fillér. Erre az asszonyok iszonyatos lármát, zsvajt csaptak és méltatlankodtak az ellen, hogy őket a város megtéveszti, félrevezeti, megkárosítja, mert, ha tudták volna, hogy csak harmincöt fillért kapnak, nem adtak volna a huszároknak olyan kényelmes, uri ellátást, amilyent adtak négy-öt korona reményében. Az asszonyok aztán hosszas pourparlé után azzal távoztak el a katonai ügyosztályból, hogy befogják perelni a várost az elszállásolási költségeikért.

— **Százasok a házsámjelző tábla mögött.** Weisz Jenő vámpéresi kupec tegnap este bejött Debrecenbe, Kovács Ferenc Apafi-utcai szállásadására ment egyenesen s ott szándékozta eltölteni az éjjelt. Mielőtt azonban lefeküdt volna, kinyitotta a bőröndjét s megnézte, hogy megvan-e a 340 korona készpénze, nem vesztette-e el utközben. Azonban megtalálta az utolsó fillérig. Meglátta az ablakon keresztül, hogy Weisz számlálgatja a pénzét, Barsai József, a Kovács Ferenc hestese s megvárta, míg a kupec elalszik s aztán szépen ellopta a pénzt. A pénzből mintegy 50 koronát elmulatott s a többit a házsámjelző tábla alá rejtette. Tegnap reggel vette észre a lopást Weisz Jenő. Még a délelőtti folyamán jelentést tett az esetről a rendőrségen. Dobos rendőrbiztos nemsokára előállította a bűnös hestest, aki a tettét be is ismerte. Megtallálták az eldugott 290 koronát is, a többi pénzt azonban már elköltötte. Az eljárást megindították ellene.

— **A szegény miatt.** Nádudvaron sajnálattal beszélnek most egy szerencsétlen leány tragédiájáról. — Papp Eszter 18 éves leány tegnap marólugot ivott és ma reggelre meghalt. Ezt a sok százszor más nevekkel megisméltendő öngyilkosságot az eset körülményei teszik fölülte érdekessé, sőt megrázóvá. A szép, de szerencsétlen fiatal leány nagyon szeretett egy nádudvari legényt. — Házasságuk elé azonban sok akadály gördült. Szerelmük bűnös utra vitte őket és a szerelmi viszony nem maradt következmények nélkül. Papp Eszter tegnap egy leánygyermeknek adott életet. A szerencsétlen félt

a világ szájától, a szegénytől és nagy adag marólugot ivott. A szülési fájdalmaktól is összetört szervezete nem birkózott meg a gyilkos méreggel, Papp Eszter 25 órai szenvedés után óriási kínok között meghalt. Az esetet bejelentette a nádudvari elöljáróság az ügyészségnek, mely a temetési engedélyt megadta.

— **Elfogott nemzetközi zsebmetsző.** Sikerült fogást csinált ma a debreceni rendőrség. Letartóztatott egy Szabó Sándor nevű nemzetközi zsebmetszőt és tolvajt, aki az utóbbi időben Budapesten és Bécsben követett el nagyobb zsebtolvajlásokat. Szabó Sándor ismert debreceni zsebtolvajjal szövetkezett össze és tegnap este érkezett Debrecenbe, de az 1. számú rendőr fölismerte őket és bevitte a rőndőrségre, hol Szabót fogvatartották, míg ellenben Sándor szabaddonboacsájtották, mert debreceni illetőségű és még csak eltoloncolni sem lehet.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Ertesítettnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc-utcai templomban az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: Szombaton d. e. 9 órákor, d. u. 4 és fél órákor. Vasárnap a „Szelucheth“ hajnali 4 órákor, a többi napokon háromnegyed 5 órákor, az esti istentisztelet 6 órákor.

— **Meglőtt cigány.** Balog Miklós 54 éves cigányt megtámadta Balog Károly cigánylegény, aki szegről-végről rokona is. Balog Károly előbb sértegette az öreg embert, majd birkózni kezdtek, de a legény maradt alól, aki ittas állapotban is volt. Balog Károly ezután gyorsan felugrott a földről, beszaladt a viskójába, onnan egy töltött revolvért hozott, amellyel rálőtt Balog Miklósról. A golyó a balkarjába furódott az öreg cigánynak, aki megrette a feljelentést lövöldöző atyafia ellen.

— **A Royal-kioszkban** a jó idő visszatérével ismét fellendült a nyári élet. Ma, szombaton és holnap vasárnap este a közkedvelt Kiss Béla zenekara szórakoztatja a pompás fekvésű kioszkban a közönséget.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Fejér Lajos ref. 3 hónapos, Szilágyi József ref. 20 éves, Szilágyi Róza ref. 27 éves, K. Tóth László ref. 3 éves, Tulnyik László ref. 3 hónapos, Vincze Mihály ref. 1 napos, Tóth Sándor r. kath. 7 hónapos, Nagy József ref. 46 éves, Nagy István ref. 48 éves, Kis Róza ref. 5 hónapos.

— **Alföldy Károly** táncintézetében az őszi tanfolyam szept. hó 11-én megkezdődik. Beiratásokat elfogad lakásán, Péterfi-utca 2. szám. Telefonszám 510.

— **Lapkihordók fix fizetésre, rikkancsok magas jutalékra felvételnek lapunk kiadóhivatalába gróf Degenfeld-ter 2. sz. I. em.**

— **Fertőtlenítő ócska tankönyveket** hozott forgalomba ez évben *Aczél Henrik* helybeli könyvkereskedő, aki az összes iskolában elírt ócska tankönyveket a városi t. főorvos utasítása szerint fertőtlenítette, — miáltal a tanulók egészsége meg van védve a fertőző bacilusoktól. Ezen, az egész országban páratlan és üdvös újítást ajánljuk a t. szülők és növendékek figyelmébe. Tankönyvek már most féláron kaphatók.

— **Iskola-táskák a legnagyobb választékban kapható Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4.**

— **Alföldy László** tánciskolájában az őszi tanfolyam folyó hó 11-én, szombaton délután 6 órákor kezdődik meg Szent-Anna-utca 22. sz. alatt.

— **Uj tánciskola megnyitás.** Alföldy László okleveles tanteremtő új tánciskolát nyitott Szent Anna-utca 22 szám alatt. Kényelmes modern, úgy hogy a legmagasabb igényeket is képes kielégíteni. — Az őszi tanfolyamra a beiratkozások szeptember hó 1-én kezdődnek, Szent Anna-utca 22. szám alatt. Telefon.

— **Könyves Tóth Ilona szabászati és varró tanintézete Rákóczi-u. 14.**

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

— **Iskolakönyveit,** mindenféle papír, író- és rajzszert szükségletét legolcsóbban Csáthy Ferencnél szerezheti be. Egyház-ter 2. szám.

Lapunk új előfizetői is ingyen kapják a Debreceni Képes Kalandáriomot o az 1910-ik évre. o

TÁVIRATOK.

A morvaországi királygyakorlatok.

Erzsébet királyné emlékezete.

Gross-Meseritsch, szeptember 10. Az elhunyt Erzsébet császárné és királyné emléket kegyeletesen ünnepelték meg itt is. A városi székesegyházban reggeli 7 órákor ünnepi mise volt, melyen a helytartó, a tartományi főnök és a tartományfőnök helyettese, a hadügyminiszter, a tábornoki karral, a román vezérkari főnök, Crainiciano vezérőrnagy, a külföldi katonai attasék kara vettek részt. A templom megtelt közönséggel. — A gyásznap után a tábornoki kar és a külföldi katonatisztek a gyakorlótérre vonultak.

Az uralkodók a hadgyakorlatokon.

Gross-Meseritsch, szeptember 10. Röviddel 9 óra után a felségek automobilon a gyakorlótérre indultak és amidőn a körüli teren átmentek, a közönség óvációkban részesítette őket.

Gross-Meseritsch, szeptember 10. II-ik Vilmos német császár, Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökösével, Károly Ferenc József főherceggel és kíséretével már reggel félhat órákor automobilon, egylőre a két lovasosztály közötti térségre vonult.

Gross-Meseritsch, szeptember 10. Vilmos császár ma délután szívélyes bucsut vett uralkodónktól és aztán Iglauba indult a németországi hadgyakorlatokra. A morvaországi hadgyakorlatok ma befejeződtek.

Justh Gyula levele.

Budapest, szept. 10. Justh Gyula ma levelet irt Gotthard Sándornak, a szombathelyi kerület képviselőjének, hogy az önálló bankért tartandó szombathelyi népgyűlésen exponált állásánál fogva meg nem jelenhet.

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, szeptember 10. Erzsébet királyné halálának tizenegyedik évfordulóján ma hagyományos ünnepi istentisztelet volt a Mátyás-templomban. Az istentiszteleten a kormány valamennyi, a fővárosban időző tagja résztvett.

A román püspökök Apponyi rendelete ellen.

Budapest, szeptember 10. A románok elkeseredett ellenállást fejtenek ki Apponyi legutóbbi ismeretes nyelvrendelete ellen. — A román püspökök ma fejezték be konferenciájukat Balázsfalván és Mihály Viktor érsek a gyűlés határozatát kimondotta, amely szerint elhatározták a püspökök, hogy inkább lemondanak tisztségükről, de lelké-

szeiket még sem utasítják, hogy a hittant más nyelven oktassák, mint románul.

Versengés az Északi Sarkért.

London, szeptember 10. Az amerikai sarkklub elnöke, Osborn kapitány, a legelősebb módon nyilatkozik Peary ellen, akit szájhősnek nevez. Osborn kijelenti, hogy ő Bradey-et és más személyiségekkel együtt Pearynek Amerikába való megérkezése után azonnal be fogja bizonyítani, hogy Peary közönséges szélhámos. Osborn eskü alatt kész kijelenteni, hogy Peary kinyitotta Cooknak a bőrdíját, kilopta belőle a kutató jelentését és fontos tudományos följegyzéseit. Peary ezenfelül Cooknak egy feleségéhez intézett levelét is felbontotta és miután elolvasta újból lepeeséltelte és elküldte.

Borsodvármegye és a szekularizáció.

Budapest, szeptember 10. Borsodvármegye közgyűlése ma foglalkozott Hajdúvármegye szekularizációs indítványával és kimondta, hogy az indítvány fölött napirendre tér.

Halálos szerencsétlenség.

Budapest, szeptember 10. Eötvös-bányán ma halálos szerencsétlenség történt. Kőfejtés közben egy kőzeteg lezuhant, két munkást halálra zuzott, hét embert súlyosan megsebesített.

Valasztott bíróság előtt Cook és Peary.

Budapest, szeptember 10. Cook és Peary a két északsarki utazó között választott bíróság fog dönteni. A választott bíróság Newyorkban szeptember 21-én ül össze. Mindkét felfedező itten előterjeszti összes bizonyítékát. Taft elnök kijelentette, hogy nem látja szívesen Cook és Peary versengését, de különösen azt nem, hogy az egész világ előtt teszik ezt. Nemhogy hazajönnének és otthon végeznék el dolgukat.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szeptember 10.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. — Szilárd irányzat mellett 30,000 métermázsra került forgalomba 5-10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek nyugottak. Idő: hűvös.

Buza októberre	13:63—64
Buza áprilisra	13:77—78
Rozs októberre	9:59—60
Rozs áprilisra	9:90—91
Zab októberre	7:35—36
Zab áprilisra	7:61—62
Tengeri szeptemberre	0:00—00
Tengeri májusra	7:12—13
Repce augusztusra	00:00—00

A „DEBRECZEN”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Degenfeld-tér 2. sz.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

S mikor szemekink esetleg találkoztak, éreztem, hogy most egy elítelt emberre tekintek.

Mélyen sajnáltam.

Igen! igen! Tudtam, hogy a sajnálkozás semmiképen sem fér össze azon okkal, mely házához hozott, még kevésbé fér össze a késséggel, mely mindig szemem előtt lebegett: vajjon igazságtalan volt-e Playmore ur, midőn azt hitte, hogy Dexter követte el a bűnt, mely az első Eustacéné életét oly szörnyű módon befejezte.

Éreztem ezt: tudtam, hogy Dexter kegyetlen; magam is hihetetlen gonosznak tartottam.

És mégis sajnáltam.

Mindnyájunkban egy közös rosszasági, romlottsági tőke van-e? E romlottság és rosszaságunk elnyomása vagy fejlődése csak nevelési vagy kísértési és alkalmi kérdés-e? És mélyebb rokonszenvünkben van-e valami, mi ezt némán elismeri, midőn a gonosszal együtt érzünk; ha tömegesen egybegyűlünk a bűnpóli viz-gálatokon; ha távozás-kor kezet fogunk a legundokabb szörnnyel, ki valaha bitófán lógott, azon esetre, hogy hivatalosan vagyunk jelen?

E kérdéseket én nem dönthetem el. Csak azt mondom, hogy sajnáltam Dexter s hogy ő azt észrevette.

— Köszönöm, szólt egyszerre. — Látja, hogy beteg vagyok és sajnálkozik rajtam. Kedves és jó Valéria!

— E hölgy neve, uram, Macallan Eustacéné, — szólt közbe Benjamin keményen, Dexter széke mögött. — Ha legközelebb megszólítja, szíveskedjék megemlékezni róla, hogy semmi köze sincs e hölgy keresztnevéhez!

Benjamin megfédése ép oly kevésbé vétett figyelembe, mint Benjamin válasza azelőtt. A látszat után ítélve, Dexter végkép elfeledte, hogy egy Benjamin nevezetű ember is jelen van a szobában.

— Kegyed látása által boldogított. — folytatá — Tetőzzen ezen örömet és engedje, hogy hangját is halljam. B széjlen önmagáról. Mondja el, mit tett, amióta Angliából eltávozott.

Célm eléréséhez szükséges volt, hogy a társaságot végre felelevenítsem; ez a tárgy erre ép oly alkalmas volt, mint egy másik.

Őszintén elmondtam neki, mikép tőhöttem távollétem idején.

— Így hát még mindig szereti Eustacét? — kérde keserűen.

— Jában sze etem, mint valaha!

Kezeit felemelte és arcát eltakarta. Egy jó darabig várt, azután folytatá; de furcsa elfojtott hangon szólt, még mindig kezeibe rejtett arccal.

— Es Eustacét most Spanyolországban hagyta, — szólt, — és egyedül tér vissza Angliába! Mi vitte e tette?

Kezeit leboacsajtotta és rám tekintett. Szemeiben nem csak esodálkozást, de ijedséget is vettem észre.

— Lehetséges-e, — kiáltá, — hogy még most sem akarja abba hagyni azt a szerencsétlen ügyet? Még mindig el van határozva a gleninehi rejtély felderítésére?

(Folyt. köv.)

Legbiztosabb szépítőszert a

FÁY-fele ARC-CRÉM.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel.
Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkitűnőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arc bőr tisztátalanságai ellen.

Egy tégely ára egy korona
Hozzávaló „Fáy-szappan” szintén egy korona
Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszerésznél =
Debreczen, Kossuth-utca 8.,
a színház mellett. * Telefon sz. 469.
„ARANYEGYSZARVU” gyógyszerház.

Iskolás

fiuk és leánykák részére

kész fehérneműek, paplanok

ágyterítők, flanel-takarók, pokrócok, harisnyák, zsebkendők, valamint felsőruhákra legjobb minőségű és tartós szövetek és mosóárak igen jutányos és szabott árban beszerezhető

Szépe Lajos

női divat és fehérnemű fizletében

Debreczen,

Kossuth-utca 6. sz.

Rothschnek féle gyógyszerház mellett.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLTOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vesé, hólyag és belbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
fűszer- és csemege kereskedésében
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

≡ VILLAMOS VILÁGÍTÁS ≡

DEBRECZEN,
TELEFON 656.

POLLÁK SAMU

BERENDEZÉSI VÁLLALATA

VIZVEZETÉK és CSATORNA

PIAC-UTCA 43.

TELEFON 656.

Villamos motorok, ivlámpák,
csillárok és izzólámpák.

* Fürdőberendezések, mosdók,

* klosették és kagylók,

valamint világítási és vízvezetési szerelvények állandó raktára.

Költségvetések és tervek díjmentesek. — Javítások eszközöltnék.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhetők:

Kész fehérneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők.

Paplanok, matrácok, agylopedők, flaneltakarók.

Fiuknak Brassói posztók,

Leányoknak intézeti sötétkék gyapju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. l.

Alapított 1842. évben.

A

„Gyöngyvirág Crème“

az arckrémek gyöngyvel

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré s üdévé teszi az arcot! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára egy korona. Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszeráránban.
DEBRECEN.

Tüzifa raktár átvétel!

Értesitem a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy SZEGÁLL ZSIGMOND ur 25 éve fennálló

tüzifa raktárát

átvettem.

Midőn ígérem, hogy a t. vevőközönséget kitünő, elsőrendű tűzifával a legpontosabban és legjutányosabban fogom kiszolgálni, kérem, hogy bizalmukkal megajándékozni szíveskedjenek. Megrendelések eszközölhetők

NAGY SAMU dohánytőzsdéjében (Városháza épület) és a máv. fűtőháza mellett lévő tűzifa raktáramban telefonon is.

Telefon szám 625.

Teljes tisztelettel

Miklós Emil

Jókai-utca 28. szám.

Cs. és kir. 27-ik számú katonai épületkezelőség.

Értesítés.

A trágya kihordás biztosítására a debreczeni városi laktanya istállóiból, 3 évi tartamra, vagyis 1910. évi január hó 1-től 1912. évi december hó 31-ig

1909. évi szeptember hó 30-án, délelőtt 11 órakor

a cs. és kir. 27-ik számú katonai épületkezelőségénél (lovassági laktanyában) írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni.

Ezen szerződés megkötésére érvényes határozmányok fentemlített katonai épületkezelőség irodájában, folyó évi szeptember 20-ától, naponta a rendes hivatalos órák alatt betekintheők.

Debreczen, 1909. év augusztus havában.

A debreczeni városi lovassági laktanya cs. és kir. 27-ik számú katonai épületkezelőségétől.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme és szörmfestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbizéi kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek meliorálásával — közvetlenül megismerhesse SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám vette át a képviselőt és a gyár rendes árálban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyt, diszító és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárak, szőrmék stb.ek vegytisztítását és festését. **Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairól, szives jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Legrégibb épületüvegezési és képkeretezési vállalata

Blattner Gyula

Telefon 468. sz.

Főter 69., Megyeházzal szemben.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok mindenemű üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak. Költségvetések kívánatra díjtalanul. Állandó nagy raktár mindenemű kész ablakokban, ugyszintén képkeretekben, stb.

Fiók raktára nincs,

de a legnagyobb választékot

férfi-, fiu- és gyermek ruhákban

feltűnő olcsó szabott árban

FRANK REZSŐ

Debreczen legnagyobb ruha-áruháza, a Bika-szálloda mellett nyújthatja.

Ezen óriási vállalat saját műhelyeiben a legújabb divatu uri ruhákat készített a legjobb gyapju szövetekből és a legkényesebb izléseket a legjobban kielégíti.

Óriási előnyös vétellel folytán feltűnő olcsó árban árusít

Minden vevő mentve van bármily esalódástól, mert minden darabon a legolcsóbb szabott ár ki van tüntetve. Meg nem felelő árak bármikor becsereíttetnek, avagy kívánatra a pénz visszaadatik.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen eltér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszer keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Zugló”, „Kellemes sétapartner”, „Z. I.”, „Jenő”, „Ilona” jeligére.

A német nyelv gyakorlása végett ismeretséget óhajt kötni uri fiatalember, oly tisztességes nő vagy férfival, ki magyarul csak nagyon keveset tud. Leveleket a kiadóba „Drezda” jeligére kérek.

Ajánlat.

Pörkölt kávé különlegességek villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban, Fegyverházi Jánosnál Piac- és Miklós-utca sarok.

Írásbeli másolási munkálatokat szép helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cím a kiadóban.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádógos-u. 1. 15

Hollandi gyomorcsipek kaphatók Mihailovits Jenő gyógyszerárában.

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégebb könyv- és papírkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urileány. Cím a kiadóban.

Kereslet.

Pénztárnoknő, ki már több évi gyakorlattal bír, alkalmazást nyer Bosznay J. és Társa cégnél.

Keresetük két egymásba nyíló hónapos szoba, lehetőleg a Piac-utcán. Cím a kiadóhivatalba adandó.

Tanuló felvétetik Váray József kereskedésében.

Lakatos segéd és tanuló felvétetik Csillag-utca 25. szám alatt.

Keressék 3 személyre szóló butorozott szobát. Cím a kiadóban.

Egy jó családból való fiú tanulónak Juhász István épület- és mulakatos vállalatánál felvétetik. Kazinczy-utca 2. sz.

Eladás.

ELADÓ MUST
cirka 200 hektoliter. Nagydobosi (Szatmár-megyei) termés. Cím a kiadóhivatalban.

Bérbe adó Pestmegyei 1700 hold magyar uri birtok, vasuton Pestről 1 óra; tehenészet, dohánytermelés, Október hó 1-től 12 évre; kötött földek, hullámos részletek. Csrerepes Gyulánál, Szondy-utca 72., Budapest.

Bihar—Díószegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz., ugyanott az idej termés, cirka 100 hektoliter, eladó.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalosmunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

PRELOVSZKY ANDRÁS

elsőrangu katonai és polgári szabó üzlete bel- és külföldi szövetek valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára

Debreczen, Kossuth-utca 4. szám.

Elvállal a legújabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar-, disz- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítenek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egyéves önkéntesek

a legelegánsabban szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítésért felelősséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Az iskolai év kezdetén

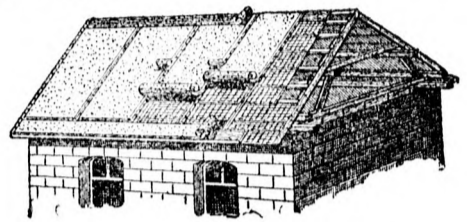
ajánlunk:

leány- és fiú fehérneműeket, zsebkendők, harisnyák, paplan, matrac, ágy fehérneműek és flaneltakarókat nagy választékban, jutányos áron

Donogán és Somossy

Debreczen,

== Kistemplom-bazár. ==

Biehn Asphalt fedőlemezei

elszigetelő lemezek.

Takarék tüzhelyek
Francia konyhák

Sesztina Lajos

vasraktárában

Debreczen, Piac-u. 23.

Önkéntes árverési hirdetmény.

A Debreczeni Siketnémákat Gyámoltó-Egyesület tulajdonát képező s a debreceni 5198. sz. tjkvben A + 4608/a hrsz. alatt írt 527 □-övel kitüntetett, hatvan-utcai kertben fekvő szőlő folyó évi szeptember hó 12-én, d. e. 10 órakor a siketnémák intézetében (Csapó-utca 35.) tartandó önkéntes árverésen 2200 korona kikiáltási ár mellett fog eladatni, hova a venni szándékozók meghivatnak. Az árverés megkezdése előtt az árverezni szándékozók 110 korona bánatpénzt tartoznak letenni. Egyébb feltételek a siketnémák intézetében a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Villamos világitást,

telefonok, villamos esengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban és közöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.